

מ"ת 22901/11/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

מ"ת 22901-11-19 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני	כבוד השופט אברהם הימן
המבקשת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	פלוני

החלטה

עניינה של החלטה זו בשאלת היתכנות חלופת מעצר.

רקע דיוני

נגד המשיב הוגש ביום 11.11.19 כתב אישום המייחס לו עבירה של ניסיון רצח שביצע כלפי המתלוננת, לה היה נשוי במשך כעשרים ושתיים שנים. לא אחזור על עובדות כתב האישום, אלא אציין בקצרה כי על פי המתואר בכתב האישום, על רקע הודעתה של המתלוננת למשיב כי ברצונה להתגרש ממנו, וסכסוך רכושי שניטש ביניהם, גמלה בליבו של המשיב ההחלטה לגרום למותה של המתלוננת. ביום 28.10.19, כשהמשיב יודע כי המתלוננת נוהגת לצאת מדירת אימה, בה התגוררה באותה העת, סמוך לשעה 05:30 בדרכה לחדר כושר, יצא המשיב מביתו שבירושלים באמצעות מונית אל הדירה והמתין מחוץ לבניין. בשעה 05:30 לערך, כשיצאה המתלוננת מהבניין, המתין המשיב עד אשר דלת הכניסה לבניין תיסגר, אז החל לתקוף את המתלוננת באמצעות שני סכינים שהחזיק בידיו, הפילה ארצה, רכן מעליה וצעק לעברה, בין היתר, "איך את עוד לא מתה?". כך היה מנת חלקה של המתלוננת עד אשר שכן המתגורר בבניין חש לעזרתה, אחז בחולצתו של המשיב ומשך אותו מעל המתלוננת. המתלוננת פונתה לבית החולים עם פצעי דקירה בידיה, בפניה, בצווארה ובבית החזה, ואלה הצריכו טיפול באמצעות הכנסת נקז, תפירת חתכים ואשפוז.

המשיב טען כי לא קיימת תשתית ראייתית מספיקה לכתב האישום לפיכך נטלתי תיק החקירה ועיינתי בחומר הראיות בתיק. בהחלטתי מיום 9.12.19 קבעתי כי קיימות ראיות לכאורה המבססות פוטנציאל סביר להרשעת המשיב בעבירה של ניסיון רצח.

בדיון שהתקיים לפני ביום 16.1.20 שמעתי את טיעוני באי כוח הצדדים ואת דברי המשיב.

שירות המבחן מעריך כי רמת הסיכון להישנות פגיעה חמורה במתלוננת על ידי המשיב הינה גבוהה וכי לא קיימת חלופה היכולה להתמודד עם מאפייני הסיכון. על כן הודיע שירות המבחן כי הוא אינו ממליץ על שחרורו של המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריח.

מהתסקיר עולה כי המשיב, כבן 71, נשוי למתלוננת מזה 22 שנתיים ללא ילדים משותפים והוא נעדר עבר פלילי. בפגישתו עם המשיב בבית המעצר, התרשם שירות המבחן כי בולטת התמקדותו של המשיב במצוקת מעצרו וברצונו להשתחרר ממעצר, כי המשיב מאופיין בדפוסי חשיבה נוקשים, מרוכז בעצמו ובצרכיו הרגשיים והבריאותיים, תופס עצמו כקורבן וחלש מול המתלוננת ובהתאמה מאופיין בכשל אמפטי כלפיה, ומבוצע בעמדה הגנתית שלא מאפשרת שיח פתוח על דרכי התמודדותו עם מצבו הזוגי. בפגישה שקיים שירות המבחן עם המתלוננת, מסרה המתלוננת כי היא חוששת לחייה אם המשיב ישוחרר וכן תיארה אלימות מילולית ופסיכולוגית כלפיה לאורך שנות נישואיהם ואת אירוע תקיפתה על ידי המשיב כהסלמה קיצונית במסגרת סכסוך הגירושין.

שירות המבחן ציין כגורמי סיכון את גילו המבוגר של המשיב ודיווחיו אודות בדידות עמוקה ותחושת אובדן גמור, תלות מוגברת רגשית וכלכלית במתלוננת במשך כל השנים לרבות הפעלת דפוסי כוח ושתלטנות כלפיה, התרשמות מדפוסי חשיבה נוקשים וקווי אישיות נרקסיסטיים, מיקוד עצמי וקושי לראות את צרכי אשתו, התבצרותו בעמדה קורבנית כלפי אשתו אשר לתחושתו חייבת לו, שימוש בנשק קר, צבירתו כעס כלפי אשתו וקושי להיעזר בסביבה כגורם ממתן, מצבו הבריאותי והעדר גורמי תמיכה.

שירות המבחן בחן חלופת מעצר בבית זוג חבריו של המשיב, אך לאחר שיחה עמם עלה כי בני הזוג עובדים ולא יוכלו להציע פיקוח רציף וצמוד. שירות המבחן ציין כי מעבר לקושי הטכני, אין החלופה נותנת מענה לרמת הסיכון ומאפייני הסיכון במצבו של המשיב ואין בה התייחסות להגנה הנדרשת עבור המתלוננת.

טיעוני באי כוח הצדדים

באת כוח המבקשת טענה כי יש להורות על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח הואיל ו"הכתובת תלויה על הקיר". לטענתה, אין בכוחה של חלופה לאיין את מסוכנותו הגבוהה של המשיב וכי אם ישוחרר המשיב מבית המעצר ימצא את הדרך לפגוע במתלוננת.

בא כוח המשיב טענה כי שירות המבחן לא מיצה חובתו משום שלא בחן חלופת מעצר חדשה מוצעת המרוחקת ממקום מגוריה של המתלוננת בפיקוח של חמישה מפקחים. לטענתה, גם כאשר מיוחסת לנאשם עבירה של ניסיון רצח, קיימת חובה לבחון חלופת מעצר. כמו כן טענה, כי גילו של המשיב, מצבו הרפואי והעדר עבר פלילי מלמדים כי מדובר באירוע חד פעמי וכי בדעתו של המשיב לנהל את משפטו.

המשיב בדבריו מסר כי לא התכוון לפגוע במתלוננת, כי אינו מסוכן וכי לא יפגע באף אחד. לטענתו עשה מעשה "מטורף" שלא יכול לקרות שוב וכי "זה משהו שהתפוצץ אצלי ולא קרה בעבר. זה משהו שהצטבר".

דיון והכרעה

כידוע, בהתאם לסעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים"), מעצרו של המשיב 2 עד תום ההליכים תלוי בקיומם המצטבר של שלושה תנאים: ראיות לכאורה; עילת מעצר; היעדר אפשרות להגשים את תכלית המעצר בדרך של חלופת מעצר.

קיומה של תשתית ראייתית המקימה סיכוי סביר להרשעתו של המשיב בעבירה של ניסיון רצח נקבעה על ידי זה מכבר בהחלטה מיום 9.12.19.

באשר לעילות מעצר, נטען לקיומה של חזקת מסוכנות סטטוטורית משום מסוכנות מכוח סעיף 21(א)(ג)(4) ומכוח סעיף 21(א)(ג)(5) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996 וכן נטען למסוכנות הנלמדת מהמעשים המיוחסים למשיב המבטאים על תכנון, על כוונה ועל עולמו הפנימי הקיצוני של המשיב.

עיקר המחלוקת היא בשאלת היתכנות חלופת מעצר אשר יהא בכוחה לאיין את עילות המעצר. מחלוקת זו מתמקדת בתנאי השלישי, היינו בשאלה האם "**לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחות**".

בהקשר זה נקבע כי חובת בחינת חלופת מעצר "איננה נגזרת בהכרח ובאופן בלעדי מאופי העבירה ומחומרתה" וכי "יש בעקרון לשקול חלופות או להורות על מעצר בדרך של פיקוח אלקטרוני גם מקום שמדובר בעבירות קשות, אשר מסוכנות גלומה בהן, ובדרך כלל נדרש לברר אם יש בחלופה המוצעת כדי ליתן מענה לחשש מפני הישנות של העבירות, שאז על בית המשפט לשחרר את הנאשם לחלופה אפשרית" (בש"פ 1575/17 משהראוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.3.17)).

בפסיקה מקובלת הפרקטיקה לבחינת היתכנותה של חלופת מעצר בדרך דו- שלבית:

"בשלב הראשון - על בית המשפט לבחון האם חלופה כלשהי עשויה, באופן עקרוני, להפיג, או למצער להפחית, את המסוכנות הנשקפת מהנאשם ברמה המתקבלת על הדעת. בפסיקה נקבע כי שחרור לחלופת מעצר תלוי, בין השאר, בשאלה האם ניתן לתת אמון בנאשם. בחינתה של סוגיה זו תעשה, בין היתר, בהתייחס למספר תבחינים, בכללם: עברו של הנאשם; התנהגותו במהלך האירועים מושאי כתב האישום; ונסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה ... בשלב השני - בית המשפט נדרש לבחון את החלופות הקונקרטיות המוצעות לו, לרבות האפשרות

למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, ואת מידת התאמתם למידותיו של הנאשם הספציפי, בהתאם למאפייניו האישיים ולטיב הסיכון הנשקף ממנו ... במהלך יישום הבדיקה הדו-שלבית, ייתכנו מקרים בהם בית המשפט ישתכנע, כבר במסגרת השלב הראשון, כי המסוכנות, או החשש מפני שיבוש יהיו כה מובהקים בנסיבות המקרה, עד אשר שום חלופה לא תסכון - ואז לא יידרש בית המשפט לבחינת חלופות קונקרטיות ... (בש"פ 5462/17 לוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] 15.8.17).

מתוך שאני מציב אמות מידה אלה לנגד עיני ולאחר שנתתי דעתי לטיעוני באי כוח הצדדים, למכלול הנסיבות הקשורות לעניין ולמפורט בתסקיר שירות המבחן, אני סבור כי לא ניתן לאיין את מסוכנותו של המשיב או להפחית את עוצמתה במידה סבירה באמצעות חלופת מעצר, אף לא כזו בדרך של השמתו תחת פיקוח אלקטרוני. ראוי לציין ולהדגיש כי מתוך המכלול הראייתי והנסיבתי לרבות האמור בתסקיר שירות המבחן, עולה כי מסוכנותו של המשיב הינה ברף גבוה ביותר.

העבירה המיוחסת למשיב היא מן החמורות בספר החוקים שהרי מדובר בניסיון לרצח של אשתו אשר בוצע בנשק קר ולאחר תכנון מוקדם, על רקע של סכסוך כספי במסגרת גירושין. עבירה זו מקימה חזקת מסוכנות סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4), סעיף 21(א)(1)(ג)(5) ומכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים.

כידוע, הכלל בעבירות מסוג זה הוא מעצר מאחורי סורג ובריוח, בעוד הוראה על חלופת מעצר היא בגדר חריג. באשר לאפשרות להורות על מעצרו של נאשם בעבירות אלו בפיקוח אלקטרוני, חוק המעצרים מוסיף וקובע בסעיף 22(ב)(1) לחוק כי לא ייעשה כן אלא אם שוכנע בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של הנאשם ניתן להסתפק במעצר במתכונת זו.

חומרתו הגבוהה של המעשה המחריד המיוחס למשיב מעידה כאמור על מסוכנות גבוהה ביותר להישנות מעשה אלימות כלפי אשתו - קורבן האלימות. כגורמים מגבירי מסוכנות קיימים מאפייני אישיותו והתנהגותו של המשיב כפי העולה מהתסקיר המפורט, המעמיק והמקיף של שירות המבחן ובתוך כך אציין במיוחד את התרשמות שירות המבחן כי המשיב בעל דפוסי חשיבה נוקשים, דפוסי כוח ושתלטנות, קווי אישיות נקסיסטיים, עמדה קורבנית מול אשתו, תחושתו כי אשתו חייבת לו ותחושתו בדידות עמוקה ואובדן גמור. משזו תמונת המצב בעניינו של המשיב הרי שאני סבור כי חלופת מעצר לא תפחית במידה המניחה את הדעת את המסוכנות נוכח קיומו של חשש ממשי וכבד כי המשיב יחזור על התנהגותו האלימה והרצחנית.

חיזוק למסקנה זו אני מוצא בדבריו של המשיב לפני, כי עשה מעשה "מטורף" שלא יכול לקרות שוב וכי "זה משהו שהתפוצץ אצלי ולא קרה בעבר. זה משהו שהצטבר". דומה כי הדברים מדברים בעד עצמם.

אני סבור כי אין ליתן במשיב את האמון הנדרש ולו אף ברמה בסיסית ביותר כי ישעה לקיים את המגבלות והתנאים של חלופת מעצר. אין להתעלם כלל וכלל מכך שאדם אשר קיימות ראיות לכאורה לכך כי לא נרתע מלנסות וליטול את חיי

אשתו, לא יירתע להפר את תנאי השחרור וימשיך בכוונתו ליטול את חיי אשתו. גילו של המשיב ומצבו הבריאותי לא הרתיעוהו בעבר ואין לצפות כי ירתיעוהו בעתיד בבחינת גורמים מפחיתי סיכון. הוא הדין לגבי העדר עבר פלילי.

לאור כל האמור, אני קובע כי לא תסכון חלופת מעצר בעניינו של המשיב.

משום שקביעתי היא במישור העקרוני נוכח המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמשיב, ממילא איני נדרש לבחינת חלופת המעצר הנוספת המוצעת (ראו בין היתר: בש"פ 7413/19 **מזרחי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (17.11.19), בש"פ 7874/19 **זדה נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (8.12.19)).

אמנם הפניתי את המשיב לקבלת תסקיר משירות המבחן, טרם מתן החלטתי זו, אך בהחלטתי מיום 17.12.19 ציינתי כי הבהרתי למשיב בצורה ברורה ונחרצת שאין בכך להצביע על החלטה בסופו של יום; החלטה שתיתן על פי מכלול השיקולים הצריכים לעניין לרבות אשר ייאמר ויומלץ בתסקיר. תסקיר שירות המבחן הוא כלי עזר, רב חשיבות, המאפשר לבית המשפט לקבל נתונים נוספים אשר ביכולתו של שירות המבחן כגורם מקצועי להביא בפני בית המשפט על מנת שלצורך החלטה ולפני מתן החלטה תהא בפני בית המשפט תמונת המצב בכללותה. תסקיר שירות המבחן שהוגש אכן משלים את תמונת המצב ומספק מידע מקצועי וחשוב ביותר לביסוס ההחלטה: הן באשר למשיב והן באשר לחלופת המעצר שהוצעה על ידו באותה עת. אני סבור כי נוכח קביעתי העקרונית, אין כל מקום ואין כל צורך בתסקיר נוסף אשר יבחן חלופת מעצר חדשה ונוספת שהוצעה על ידי המשיב. בעניין זה אני מוצא להפנות להחלטה שניתנה בבית המשפט העליון (כב' השופטת ע' ברון) ממש לאחרונה במסגרת בש"פ 8636/19 **צ'רוינסקי נ' מדינת ישראל** (13.1.20) שם נאמר **"לעניין הציפייה שיצרה ההוראה לעריכת התסקיר ייאמר כי אכן מוטב להימנע מלהורות על עריכת תסקיר במקרים שבהם סבור בית המשפט לכתחילה כי ברור שלא ניתן ליתן מענה למסוכנות באמצעות מעצר באיזוק אלקטרוני, לא כל שכן חלופת מעצר"**.

סוף דבר, אני מורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

המזכירות תעביר החלטתי זו לבאי כוח הצדדים ולשב"ס.

ניתנה היום, ג' שבט תש"פ, 29 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.